

USNESENÍ

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Petra Černého, Ph.D., a soudců Mgr. Radima Kadlčáka a Mgr. Ladislava Vaško ve věci

žalobce: JUDr. Ing. M. A., LL.M., narozený X,
bytem X,
zastoupený JUDr. Martinem Neumannem, advokátem,
sídlem Aloise Jiráska 1367/1, 415 01 Teplice,

proti
žalovanému: Ministerstvo spravedlnosti,
sídlem Vyšehradská 427/18, 128 00 Praha 2,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 1. 2024, č. j. MSP-813/2023-OSV-OSV/5,

takto:

- I. **Nepřipouští se** změna žaloby učiněná žalobcem dne 6. 5. 2024, ve které se žalobce domáhal toho, aby podaná žaloba byla nově považována za žalobu na ochranu proti nečinnosti správního orgánu s tím, aby soud žalovanému uložil povinnost vydat v přiměřené lhůtě rozhodnutí o žádosti žalobce ze dne 15. 11. 2023.
- II. Žaloba **se odmítá**.
- III. Věc **se postupuje** Ministerstvu spravedlnosti k vyřízení odvolání proti rozhodnutí Okresního soudu v Teplicích ze dne 8. 1. 2024, č. j. 40 Si 370/2023-10.
- IV. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- V. Žalobci **se vrací** zaplacený soudní poplatek **ve výši 3 000 Kč**. Částka 3 000 Kč bude žalobci vrácena z účtu Krajského soudu v Ústí nad Labem do třiceti dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou podanou v zákonem stanovené lhůtě prostřednictvím svého zástupce domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného Ministerstva spravedlnosti ze dne 23. 1. 2024, č. j. MSP-813/2023-OSV-OSV/5, jímž byla zamítnuta jeho stížnost a podle § 16a odst. 6 písm. a) zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „informační zákon“), byl potvrzen postup Okresního soudu v Teplicích (dále též „povinný subjekt“) při vyřizování žalobcovi žádosti o informace podané dne 15. 11. 2023, spočívající v poskytnutí všech informací vztahujících se k „*situaci z minulosti, při které mělo dojít v souvislosti s nablížením do spisu zdejšího soudu sp. zn. 3 T 152/2019 mou osobou ke ztrátě konceptu přípravy soudce (z části opisů)*“. Současně se žalobce

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

domáhal toho, aby soud zrušil i vyrozumění Okresního soudu v Teplicích ze dne 8. 1. 2024, č. j. 40 Si 370/2023-10, a nařídil tomuto soudu požadované informace žalobci poskytnout, popř. aby byla věc žalovanému vrácena k dalšímu řízení.

2. V podané žalobě žalobce předně zrekapituloval, že dne 15. 11. 2023 požádal Okresní soud v Teplicích podle informačního zákona o již shora uvedené informace. Okresní soud v Teplicích jeho žádost odmítl rozhodnutím ze dne 28. 11. 2023, č. j. 40 Si 370/2023-2, které bylo k odvolání žalobce zrušeno rozhodnutím Ministerstva spravedlnosti ze dne 27. 12. 2023, č. j. MPS-813/2023-OSV-OSV/2. Okresní soud v Teplicích následně žalobci k jeho žádosti, vyrozuměním ze dne 8. 1. 2024, č. j. 40 Si 370/2023-10, sdělil, že „žádné informace neevviduje“. Žalobce proti tomuto postupu při vyřizování jeho žádosti podal dne 10. 1. 2024 stížnost s tím, že Okresní soud v Teplicích ve věci rozhodl pouze neformálním vyrozuměním ze dne 8. 1. 2024. Tuto stížnost však Ministerstvo spravedlnosti rozhodnutím ze dne 23. 1. 2024, č. j. MSP-813/2023-OSV-OSV/5, zamítlo a postup Okresního soudu v Teplicích potvrdilo.
3. Podle žalobce mu tedy Okresní soud v Teplicích vyrozuměním ze dne 8. 1. 2024 sdělil, že požadovanými informacemi nedisponuje, avšak tuto skutečnost žalobce rozporoval s tím, že dle jeho názoru dotčený soud nepochybně požadovanými informacemi disponuje, a to přinejmenším e-mailovou zprávou JUDr. Dany Kolářové ze dne 6. 9. 2022 adresovanou Mgr. Janu Zelinkovi, jakož i informacemi o rozhovoru mezi jmenovanými osobami. Žalobce zároveň uvedl, že nadepsanou e-mailovou zprávu ze dne 6. 9. 2022 získal v rámci práva na svobodný přístup k informacím ze soustavy státního zastupitelství.
4. Žalovaný poté k výzvě soudu předložil správní spis a písemné vyjádření k žalobě, kterou navrhl zamítnout. K tomu plně odkázal na odůvodnění svého rozhodnutí ze dne 23. 1. 2024, č. j. MSP-813/2023-OSV-OSV/5, kde se podle jeho názoru se všemi námitkami žalobce řádně vypořádal. Poukázal také na úplný obsah správního spisu vedeného Okresním soudem v Teplicích pod sp. zn. 40 Si 370/2023.
5. Žalobce následně podáním ze dne 6. 5. 2024 navrhl změnu předmětné žaloby, a to v kontextu závěru vysloveného v usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 11. 2018, č. j. 5 As 18/2017-40, tak, aby podaná žaloba byla nově považována za žalobu na ochranu proti nečinnosti správního orgánu s tím, že se žalovanému ukládá povinnost vydat v přiměřené lhůtě rozhodnutí o žádosti žalobce o informace ze dne 15. 11. 2023.
6. S ohledem na obsah podané žaloby se soud nejprve zabýval otázkou, zda jsou splněny podmínky řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu dle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), a zda tedy lze samotnou věc meritorně projednat.
7. Podle § 5 s. ř. s. se ve správním soudnictví lze domáhat ochrany práv jen na návrh a po vyčerpání řádných opravných prostředků, připouští-li je zvláštní zákon. Jedná se o projev zásady subsidiarity soudního přezkumu. Řízení ve správním soudnictví je totiž koncipováno až jako následný prostředek ochrany veřejných subjektivních práv, který by neměl nahrazovat prostředky nacházející se uvnitř veřejné správy. Tato zásada je pro jednotlivé typy žalob upřesněna v § 68 písm. a), § 79 odst. 1 a § 85 s. ř. s. (srov. Blažek, T., Jirásek, J., Molek, P., Pospíšil, P., Sochorová, V., Šebek, P.: *Soudní řád správní – online komentář*. 3. aktualizace. Praha: C. H. Beck, 2016). Před použitím některého z typů žalob je tedy nutné nejprve vždy vyčerpat opravné prostředky nebo jiné procesní prostředky

nápravy, které jsou k dispozici v řízení před správním orgánem (srov. např. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 5. 2014, č. j. 8 Ans 2/2012-278).

8. Pokud se jedná o řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu podle § 65 a násl. s. ř. s., lze žalobou napadat přímo rozhodnutí správního orgánu prvního stupně jen tehdy, je-li výjimečně správní řízení zvláštním zákonem konstruováno jako jednostupňové. Není-li tomu tak, potom má nevyčerpání dostupných řádných opravných prostředků žalobcem za následek nepřipustnost žaloby. Takovou žalobu soud podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. odmítne, nejedná-li se o situaci, kdy rozhodnutí správního orgánu bylo na újmu žalobcových práv změněno k opravnému prostředku jiného [§ 68 písm. a) in fine s. ř. s.].
9. Z obsahu správního spisu postoupeného soudu žalovaným byly v nyní projednávané věci, nad rámec již dříve rekapitulovaných okolností v rámci žalobních tvrzení, zjištěny (ověřeny) tyto podstatné skutečnosti. Okresním soudem v Teplicích bylo žalobci k jeho výše citované žádosti o informace ze dne 15. 11. 2023 (v rámci nového projednání po zrušení dřívějšího prvostupňového rozhodnutí žalovaným) vyrozuměn ze dne 8. 1. 2024, č. j. 40 Si 370/2023-10 (doručeno žalobci dne 10. 1. 2024), sděleno, že „*Okresní soud v Teplicích neeviduje k Vaší žádosti žádné informace. Trestní řízení, vedené u Okresního soudu v Teplicích pod sp. zn. 3 T 152/2019, řešil soudce Mgr. Milan Ferenc, který již zemřel. Dále sdělujeme, že ve správě soudu není založen žádný správní spis, který by se zabýval jakýmkoliv podnětem ohledně Vámi uvedené záležitosti. Závěrem informujeme, že není evidován ani žádný požadavek ze strany státního zastupitelství v souvislosti s nablížením do výše uvedeného trestního spisu a shora popsanou situací.*“ Žalobce následně proti tomuto postupu Okresního soudu v Teplicích při vyřizování jeho žádosti podal dne 10. 1. 2024 (pozn. soudu – na razítku podatelny nesprávně uveden rok 2023) stížnost na postup při vyřizování žádosti o informace dle informačního zákona s tím, že Okresní soud v Teplicích věc vyřešil pouze neformálním sdělením ze dne 8. 1. 2024, avšak takový způsob vyřízení žádosti o informace není v souladu s § 15 odst. 1 informačního zákona. Tuto stížnost Ministerstvo spravedlnosti rozhodnutím ze dne 23. 1. 2024, č. j. MSP-813/2023-OSV-OSV/5, zamítlo a postup Okresního soudu v Teplicích potvrdilo.
10. Dle § 11b informačního zákona povinný subjekt může odmítnout žádost o poskytnutí informace, jestliže požadovanou informaci nemá a jestliže mu povinnost ji mít nevyplývá ze zákona; to neplatí, pokud povinný subjekt může požadovanou informaci získat na základě jednoduchých úkonů z jiných informací, které povinný subjekt má, případně poskytnout postupem podle § 4a odst. 1 věty třetí.
11. Podle § 15 odst. 1 informačního zákona, pokud povinný subjekt žádosti, byť i jen zčásti, nevyhoví, vydá ve lhůtě pro vyřízení žádosti rozhodnutí o odmítnutí žádosti, popřípadě o odmítnutí části žádosti, s výjimkou případů, kdy se žádost odloží.
12. K odkazovaným ustanovením informačního zákona soud předně uvádí, že dle komentářové literatury, pokud se žadatel domnívá, že určitá informace existuje (např. záznam z nějakého jednání), přičemž tomu tak není (a zároveň není dána povinnost, aby takový záznam vznikl), pak povinný subjekt jeho žádost odmítne z důvodu neexistující informace. O odmítnutí žádosti z důvodu neexistující informace podle § 11b informačního zákona musí povinný subjekt vydat rozhodnutí podle § 15 téhož zákona. Jako faktické důvody pro rozhodnutí o odmítnutí žádosti podle § 15 odst. 1 totiž vymezila judikatura Nejvyššího správního soudu neexistující informace (srov. Jelínková, J., Tuháček, M.: *Zákon o svobodném přístupu k informacím: Praktický komentář*, Systém ASPI, Wolters

Kluwer, k § 11b a § 15). Dle dříve zmíněného tedy obecně platí, že podle § 11b informačního zákona lze žádost o informace odmítnout, jestliže povinný subjekt požadovanou informaci nemá a jestliže mu povinnost ji mít nevyplyvá ze zákona. Toto ustanovení bylo s účinností od 1. 1. 2023 do informačního zákona vloženo zákonem č. 241/2022 Sb. I předtím ovšem judikatura dovozovala možnost povinného subjektu žádost o informace odmítnout za prakticky totožných podmínek (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 4. 2008, č. j. 2 As 71/2007-56, ze dne 7. 4. 2015, č. j. 6 As 136/2014-41, nebo ze dne 10. 1. 2019, č. j. 1 As 359/2018-30). Ostatně i důvodová zpráva k návrhu zákona č. 241/2022 Sb. uvádí, že § 11b toliko výslovně zakotvuje možnost odmítnout požadovanou informaci, kterou již dovodila judikatura Nejvyššího správního soudu, a to v souladu s podmínkami, které judikatura vymezila (srov. také Gříbková, P.: *Zákon o svobodném přístupu k informacím – judikatorní komentář*, CODEXIS, k § 11b).

13. Ze shora uvedeného tudíž jednoznačně vyplývá, že se informační povinnost týká pouze informací reálně existujících. Po povinném subjektu nelze požadovat poskytnutí neexistujících informací, a v tomto směru ho proto nemůže ani tížit břemeno důkazní k prokázání skutečnosti, že určité informace nemá, neboť nelze prokazovat negativní skutečnost (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 10. 2015, č. j. 5 As 24/2015-36, a rozsudky Městského soudu v Praze ze dne 31. 5. 2018, č. j. 9 A 196/2017-55, či ze dne 24. 6. 2019, č. j. 5 A 23/2016-53). Po povinném subjektu je ovšem třeba požadovat zdůvodnění toho, jaké konkrétní skutečnosti jej vedly k závěru o tom, že požadované informace nemá (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 4. 2015, č. j. 6 As 136/2014-41, nebo ze dne 8. 10. 2015, č. j. 5 As 24/2015-36).
14. Vycházejí z dříve popsaného je tak nutno na tomto místě vyslovit dílčí závěr, že v případě neexistence požadovaných informací je třeba vydat rozhodnutí o odmítnutí žádosti o požadované informace podle § 15 odst. 1 informačního zákona. Jinak řečeno, nedisponuje-li povinný subjekt požadovanými informacemi a ani není povinen jimi disponovat, má být žádost odmítnuta dle nadepsaného ustanovení informačního zákona (srov. Furek, A., Rothanzl, L., Jirovec, T.: *Zákon o svobodném přístupu k informacím. Komentář. 1. vydání*, C. H. Beck, Praha: 2016, k § 14). Takový postup totiž otevírá cestu k meritornímu přezkumu postupu povinného subjektu soudem, neboť vůči případnému negativnímu rozhodnutí o žádosti o informace (tj. rozhodnutí o odmítnutí žádosti) lze následně brojit odvoláním dle § 16 informačního zákona a následně i žalobou dle § 65 s. ř. s. (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 11. 2018, č. j. 5 As 18/2017-40).
15. V nyní posuzované věci pak Okresní soud v Teplicích jako povinný subjekt k předmětné žádosti žalobce ve vyrozumění ze dne 8. 1. 2024, č. j. 40 Si 370/2023-10, konstatoval, že požadovanými informacemi nedisponuje, že ve správě soudu není založen žádný správní spis, který by se zabýval jakýmkoliv podnětem ohledně žalobcem poukazované záležitosti a že neeviduje ani žádný požadavek ze strany státního zastupitelství v souvislosti s nahlížením do odkazovaného trestního spisu a žalobcem zmíněnou situací. Byť tak povinný subjekt učinil toliko (prostým) sdělením, tedy nikoliv formalizovaným rozhodnutím, nic to nemění na skutečnosti, že danou žádost žalobce tímto způsobem vyřídil, když ho vyrozuměl o tom, že požadovanými informacemi nedisponuje (resp. tyto neexistují, neboť množina požadovaných informací je prázdná). Takové sdělení přitom zdejší soud považuje za rozhodnutí o odmítnutí žádosti o informace dle § 15 odst. 1 informačního zákona v materiálním smyslu nevydané v zákonné formě.

16. K tomuto závěru soud předně odkazuje na komentářovou literaturu, ze které se podává, že „je třeba tyto neformální přípisy posuzovat z obsahového hlediska s tím, že pokud z přípisu zcela zřejmě vyplývá vůle povinného subjektu neposkytnout informaci (odmítnout žádost), pak takový přípis představuje rozhodnutí v materiálním smyslu (§ 65 odst. 1 SŘS), které je soudně přezkoumatelné (srov. především rozsudky NSS č. j. 4 As 48/2007-80 a č. j. 1 As 1/2005-58). Tento závěr pak lze přiměřeně aplikovat i ve vztahu ke správnímu řízení tak, že takové neformální rozhodnutí by bylo možné napadnout odvoláním (nikoli stížností podle § 16a) a nadřízeným orgánem v odvolacím řízení zrušit. (...) Za zmínku stojí především rozhodnutí NSS č. j. 2 As 44/2008-72, v němž soud dovodil, že faktickou anonymizaci určitých částí poskytovaného dokumentu bez současného sdělení o tom, že část informací nebude zpřístupněna, a o důvodech tohoto postupu, nelze chápat jako vydání materiálního rozhodnutí o částečném odmítnutí žádosti. Jinak řečeno, aby neformální sdělení mohlo být vůbec chápáno jako materiální rozhodnutí, je vždy nezbytné, aby vyjádřilo vůli povinného subjektu určitou informaci nevydat (prosté nevyčerpání celého obsahu žádosti nestačí).“ (srov. Furek, A., Rothanzl, L., Jirovec, T.: *Zákon o svobodném přístupu k informacím. Komentář. 1. vydání*, C. H. Beck, Praha: 2016, k § 15).
17. Zdejší soud v daném ohledu odkazuje dále na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 7. 2008, č. j. 1 Ans 5/2008-104, v němž bylo shledáno, že „[ú]kon správního orgánu je nutno posuzovat podle jeho obsahu, nikoli podle formy, neboť i neformální přípis může být rozhodnutím v materiálním smyslu (§ 65 s. ř. s.).“ (srov. také rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 6. 2009, č. j. 4 Ans 3/2009-76, ze dne 30. 5. 2013, č. j. 4 As 50/2012-71, ze dne 28. 3. 2014, č. j. 5 As 75/2013-53, ze dne 29. 3. 2016, č. j. 5 As 154/2015-57, nebo ze dne 21. 4. 2020, č. j. 9 As 24/2020-30).
18. V důsledku toho, že v dotčeném sdělení povinného subjektu ze dne 8. 1. 2024, č. j. 40 Si 370/2023-10, které soud, jak už bylo dříve popsáno, shledal za rozhodnutí o odmítnutí žádosti o informace v materiálním smyslu, absentovalo řádné poučení žalobce o možnosti podat opravný prostředek, podal žalobce dne 10. 1. 2024 stížnost na postup při vyřizování žádosti o informace dle informačního zákona s tím, že Okresní soud v Teplicích věc vyřešil pouze předmětným neformálním sdělením, avšak takový způsob vyřízení žádosti o informace je nezákonný. V této souvislosti poté soud opětovně upozorňuje na přílehlavé závěry plynoucí z komentářové literatury, dle kterých „[p]okud povinný subjekt žádost odmítne neformálním přípisem, z něhož je jednoznačně patrné, že, a obvykle též proč, nebude informace poskytnuta (např. proto, že podle tvrzení povinného subjektu neexistuje, nebo jde o dotaz na názor, budoucí rozhodnutí či požadavek vytváření nových informací podle § 2 odst. 4 apod.), jedná se podle judikatury o správní rozhodnutí v materiálním smyslu, a proto je třeba proti němu brojit odvoláním (čili podání označené žadatelem o informaci jako stížnost podle § 16a by podle obsahu mělo být vyhodnoceno jako odvolání proti rozhodnutí o odmítnutí žádosti).“ (srov. Jelínková, J., Tuháček, M.: *Zákon o svobodném přístupu k informacím: Praktický komentář*, Systém ASPI, Wolters Kluwer, k § 16a, nebo Furek, A., Rothanzl, L., Jirovec, T.: *Zákon o svobodném přístupu k informacím. Komentář. 1. vydání*, C. H. Beck, Praha: 2016, k § 16a).
19. Žalovaný nicméně i přes shora popsané relevantní okolnosti daného případu ve spojení s dotčenou právní úpravou a judikатурními závěry, jakož i závěry plynoucími z komentářové literatury, nepostupoval výše citovaným způsobem – tj. podání označené žalobcem jako stížnost podle obsahu nevyhodnotil jako odvolání proti rozhodnutí o odmítnutí žádosti, když vycházel z nesprávného právního názoru, že povinným subjektem

bylo žalobci k jeho žádosti o informace reálně a vyčerpávajícím způsobem sděleno, že povinný subjekt požadované informace nemá k dispozici. Dle žalovaného tak nebylo ve věci možno tvrdit, že informace poskytnuty nebyly, a tudíž že povinný subjekt opomněl vydat rozhodnutí o odmítnutí podané žádosti, neboť byla žalobci poskytnuta doprovodná informace o tom, že požadované informace neexistují. Takový závěr však dle hodnocení soudu ve světle dříve odkazované právní úpravy a konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu neobstojí, jelikož o odmítnutí žádosti z důvodu neexistující informace podle § 11b informačního zákona musí povinný subjekt vydat rozhodnutí podle § 15 téhož zákona.

20. V důsledku nesprávného postupu žalovaného stran posouzení podání žalobce ze dne 10. 1. 2024 jako stížnosti na postup povinného subjektu při vyřizování žádosti o informace dle § 16a odst. 1 písm. b) informačního zákona tedy ve věci nedošlo k řádnému meritornímu přezkumu rozhodnutí povinného subjektu žalovaným.
21. Podle § 16a odst. 1 písm. b) informačního zákona přitom platí, že stížnost na postup při vyřizování žádosti o informace může podat žadatel, kterému po uplynutí lhůty podle § 14 odst. 5 písm. d), § 14 odst. 6 nebo § 15 odst. 3 nebo po uplynutí lhůty pro vyřízení žádosti o informace stanovené v rozhodnutí podle odstavce 6 písm. b) nebyla poskytnuta informace nebo předložena konečná licenční nabídka a nebylo vydáno rozhodnutí o odmítnutí žádosti.
22. K tomu je nutno doplnit, že poukazovaná stížnost je prostředkem procesní obrany žadatele v případech, ve kterých rozhodnutí o odmítnutí žádosti nebylo vydáno ve formální, ani materiální podobě, přičemž se jedná zejména o situace úplné nečinnosti povinného subjektu, či případy pouze částečného poskytnutí informací. Stížnost podle § 16a informačního zákona je tedy především zvláštním prostředkem ochrany před nečinností povinného subjektu. (srov. Jelínková, J., Tuháček, M.: *Zákon o svobodném přístupu k informacím: Praktický komentář*, Systém ASPI, Wolters Kluwer, k § 16a). Ostatně z komentářové literatury k § 16a odst. 1 písm. b) informačního zákona vyplývá, že v takovém případě „[n]adřízený orgán posoudí, zda k tvrzené nečinnosti při poskytování informace (vyřizování žádosti) dochází (resp. zda odložení bylo nezákonné) a pokud ano, bez dalšího povinnému subjektu přikáže vyřízení žádosti, případně převezme vyřízení věci [§ 16a odst. 6 písm. b) a c)]; potvrzení postupu povinného subjektu tedy připadá do úvahy jen tehdy, jestliže povinný subjekt nebyl povinen žádost vůbec vyřídit. (...) Především platí, že důvod uvedený v písm. b) je speciální vůči písm. c), přičemž se užije jen tehdy, jestliže povinný subjekt vůbec k žádosti žádné informace neposkytl, tj. buď byl zcela nečinný nebo žádost zcela či zčásti odložil dle § 14 odst. 5 písm. a) nebo c).“ Dále soud v daném kontextu uvádí, že „[p]odstata stížnostního přezkumu podle § 16a odst. 6 informačního zákona spočívá v posouzení, zda povinný subjekt vyřídil žádost v plném rozsahu, tedy zda žádná část žádosti nezůstala opomenuta, resp. v případě odložení, zda bylo učiněno v souladu se zákonem. Zjistí-li nadřízený orgán, že povinný subjekt část informací neposkytl, aniž by vůči nim vydal rozhodnutí či žádost odložil, nebo že odložení žádosti bylo nezákonné, shledá stížnost důvodnou. (...) Základním smyslem stížnosti je odstranění (částečné) nečinnosti povinného subjektu, nikoli nabrání jeho rozhodovací činnosti nadřízeným orgánem [nejde-li o případ převzetí věci dle § 16a odst. 6 písm. c)]. Nadřízený orgán by se tedy správně měl omezit jen na posouzení, zda byla dána nečinnost (resp. zda došlo k oprávněnému odložení žádosti), neměl by již ale hodnotit, zda informace měly být poskytnuty.“ (srov. Furek, A., Rothanzl, L., Jirovec, T.: *Zákon o svobodném přístupu k informacím. Komentář. 1. vydání*, C. H. Beck, Praha: 2016, k § 16a). Z citovaného je tak dle

soudu jednoznačně zřejmé, že daný stížnostní přezkum je omezen jen na zhodnocení samotné nečinnosti (resp. zákonnosti odložení), nikoliv na otázku poskytnutí či neposkytnutí požadovaných informací.

23. V této souvislosti pak judikatura Nejvyššího správního soudu dovodila, že „[p]otvrzení postupu povinného subjektu dle § 16a odst. 6 písm. a) zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, vydané na základě stížnosti dle § 16a odst. 1 písm. b) téhož zákona není rozhodnutím o žádosti o poskytnutí informace; žadatel o informaci se může bránit vůči povinnému subjektu nečinností žalobou podle § 79 odst. 1 s. ř. s.“. Dle Nejvyššího správního soudu tak stížnostní důvod dle § 16a odst. 1 písm. b) [popř. i písm. c)] zákona o svobodném přístupu k informacím směřuje přímo proti nečinnosti povinného subjektu, přičemž základem nečinnosti není rozhodnutí ve věci samé, ale právě jeho absence. „Jednotlivec se tak stížností dle § 16a odst. 1 písm. b) či c) zákona o svobodném přístupu k informacím může domáhat vyřízení celého obsahu žádosti o informace. Bezvýsledným vyčerpáním prostředků ochrany proti nečinnosti (nedojde k rozhodnutí ve věci samé – odmítnutí, či odložení žádosti, případně její části, či poskytnutí informace – tedy vyřízení celého obsahu žádosti) budou splněny podmínky pro podání žaloby dle § 79 s. ř. s. Žalobce se v řízení před soudem může domáhat vydání rozhodnutí ve věci (obdobně jako v řízení před správním orgánem).“ (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 11. 2018, č. j. 5 As 18/2017-40).
24. V projednávané věci je však třeba konstatovat, že se zde nejedná o případ nečinnosti povinného subjektu při poskytování žalobcem požadovaných informací (resp. při vyřizování podané žádosti), kterou by bylo třeba prostřednictvím řízení o stížnosti odstranit. Jak už totiž bylo shora vyloženo, předmětné sdělení povinného subjektu ze dne 8. 1. 2024 bylo rozhodnutím o odmítnutí žádosti o informace dle § 15 odst. 1 informačního zákona v materiálním smyslu, proti kterému lze brojit odvoláním dle § 16 informačního zákona, o kterém žalovaný rozhodne rozhodnutím ve věci samé – tj. o subjektivním veřejném právu na informace, tedy rozhodnutím podle § 65 odst. 1 s. ř. s., které podléhá soudnímu přezkumu.
25. Na základě shora uvedené – značně specifické – situace, která v posuzovaném případě vznikla v důsledku nesprávného postupu správních orgánů, poté zdejší soud odkazuje na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 5. 2004, č. j. 7 A 25/2001-59, ze kterého plyne, že „[b]yl-li navrhovatel ve správním řízení nesprávně poučen o tom, že opravný prostředek proti rozhodnutí správního orgánu není přípustný, a podal-li proto správní žalobu k soudu, postoupí soud takové podání příslušnému správnímu orgánu se závazným právním názorem vyjadřujícím povinnost projednat opravný prostředek (§ 46 odst. 5 věta druhá s. ř. s.). Návrh je u soudu ve smyslu tohoto ustanovení „podán včas“, byla-li dodržena lhůta pro podání návrhu u soudu, nikoli lhůta k podání opravného prostředku ve správním řízení.“
26. Dle hodnocení soudu tak na daný případ lze aplikovat právě § 46 odst. 5 s. ř. s., podle něhož platí, že podal-li navrhovatel návrh proto, že se řídil nesprávným poučením správního orgánu o tom, že proti jeho rozhodnutí není přípustný opravný prostředek, soud z tohoto důvodu tento návrh odmítne a věc postoupí k vyřízení opravného prostředku správnímu orgánu k tomu příslušnému. Byl-li návrh podán včas u soudu, platí, že opravný prostředek byl podán včas.
27. Soud má tedy za to, že právě použití § 46 odst. 5 s. ř. s. je ve věci odpovídajícím řešením. Důvodem je to, že předmětné ustanovení bylo zákonodárcem vytvořeno za účelem vypořádání případů, kdy v důsledku chybného postupu správního orgánu, typicky

nesprávného poučení o nepřípustnosti opravných prostředků (pozn. soudu – zde však z důvodu úplné absence poučení a následného nesprávného postupu žalovaného), se žalobce domáhá ochrany svých subjektivních veřejných práv přímo u správního soudu, ačkoliv dosud nebyly vyčerpány přípustné opravné prostředky v řízení před správními orgány (zde odvolání dle § 16 informačního zákona). V takovém případě s. ř. s. pro urychlení postupu a zachování lhůt předvídá, že soud podání odmítne pro nepřípustnost spočívající v nevyčerpání řádných opravných prostředků [§ 46 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 68 písm. a) s. ř. s.] a věc zároveň postoupí správnímu orgánu příslušnému k vyřízení opravného prostředku s tím, že lhůty zůstávají zachovány. Soud takto současně zavazuje správní orgán o podaném opravném prostředku rozhodnout. Použití § 46 odst. 5 s. ř. s. na předmětnou věc je tudíž zcela v souladu s účelem tohoto ustanovení a nabízí nejprůhodnější řešení vzniklého (značně specifického) procesního stavu. Vzhledem k absenci poučení o možnosti podat odvolání ve sdělení povinného subjektu ze dne 8. 1. 2024, které bylo rozhodnutím povinného subjektu ve věci v materiálním smyslu, a následnému nesprávnému postupu žalovaného stran posouzení podání žalobce ze dne 10. 1. 2024 proto soud postoupil nyní podanou žalobu žalobce Ministerstvu spravedlnosti, které je jako odvolací správní orgán Okresního soudu v Teplicích příslušné k vyřízení odvolání týkajícího se žádosti o poskytnutí informace dle informačního zákona (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 2. 2008, č. j. 4 Ans 11/2007-102).

28. Pro úplnost soud závěrem pouze dodává, že se za daného stavu stala naprosto bezpředmětnou otázka, resp. požadavek žalobce, týkající se vydání tzv. informačního příkazu podle § 16 odst. 6 informačního zákona, neboť soud je tak oprávněn učinit až „při soudním přezkumu rozhodnutí o odvolání“ (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 11. 2013, č. j. 4 As 116/2013-63, nebo ze dne 28. 1. 2015, č. j. 6 As 113/2014-35).
29. S ohledem na vše výše uvedené tedy zdejší soud nejprve výrokem I. usnesení nepřipustil změnu podané žaloby učiněnou žalobcem dne 6. 5. 2024, aby žalovanému byla uložena povinnost vydat v přiměřené lhůtě rozhodnutí o žádosti žalobce ze dne 15. 11. 2023, jelikož se projednávaný případ svými značně specifickými okolnostmi lišil od situace řešené v usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 11. 2018, č. j. 5 As 18/2017-40, na které žalobce v rámci daného návrhu odkazoval, jak už bylo ostatně výše odůvodněno.
30. Dále soud výrokem II. usnesení žalobu podle § 46 odst. 5 s. ř. s. odmítl a zároveň z důvodu nesprávného poučení o možnosti podat odvolání v rozhodnutí povinného subjektu, jakož i v důsledku následného nesprávného postupu žalovaného, výrokem III. usnesení rozhodl o postoupení věci Ministerstvu spravedlnosti, aby o opravném prostředku žalobce rozhodlo. Žalobci tak zůstane zachováno právo napadnout žalobou rozhodnutí Ministerstva spravedlnosti vydané v řádně vedeném odvolacím řízení stran rozhodnutí o odmítnutí žádosti o informace dle § 15 odst. 1 informačního zákona.
31. O nákladech řízení soud rozhodl výrokem IV. usnesení dle § 60 odst. 3 věty první s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li žaloba odmítnuta.
32. O zaplaceném soudním poplatku rozhodl soud výrokem V. usnesení dle § 10 odst. 3 věty třetí zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, podle něhož soud vrátí z účtu zaplacený soudní poplatek, došlo-li k odmítnutí návrhu před

prvním jednáním. Uhrazený soudní poplatek ve výši 3 000 Kč bude žalobci vrácen z účtu krajského soudu ve lhůtě stanovené dle § 10a odst. 1 téhož zákona.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližze následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Ústí nad Labem 20. srpna 2024

JUDr. Petr Černý, Ph.D. v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.